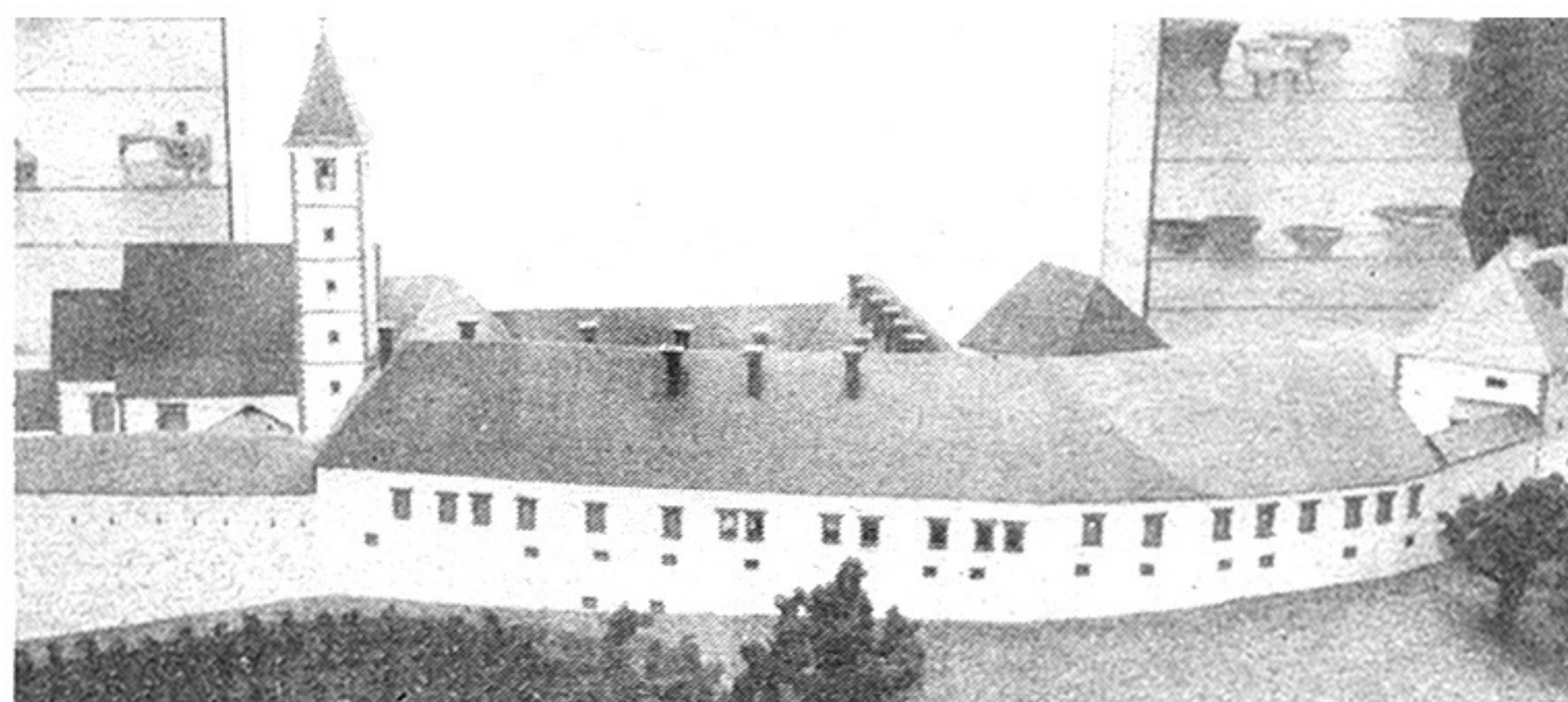

Opatička vulica – klarisama u čast

Maketa samostana sestara Klarisa u Opatičkoj ulici

Pano s podacima o redu Klarisa

Keramičke posude nađene prilikom iskapanja

● Klarisama se, uz ostalo, pripisuje i zasluga osnivanja prve privatne ženske škole

● Nakon 140 godina klarisa u Zagrebu, car Josip II 1782. godine ukida njihov red

Stalni postav Muzeja Grada Zagreba i dalje mami brojne posjetitelje. Bez sumnje, prerasta u jednu od nezaobilaznih atraktivnosti grada.

Na prvome katu nalazimo priču o redovnicama Svete Klare, koje su iz Požuna (Bratislave) u Zagreb pridošle 1642. godine. Na Gradecu osnivaju svoj samostan; Gradski magistrat im poklanja zemljište uz Popov toranj, i tako nastaje građevina složenih prostornih sklopova koja prati srednjovjekovne obrambene zidove, a sa zapadne strane oblikuju novu ulicu, kasnije — njima u čast — prozvanu Opatičkom vulicom.

»Uz veliku pomoć hrvatskoga plemstva, posebice grofa Gašpara Draškovića, uselile su u novi samostan već u srpnju 1650. godine« — čitamo na zidu dvorane, a u vitrini pored, razgledavamo njihove uporabne predmete.

Posude korištene u samostanu iznađeno je u sklopu arheoloških istraživanja u Muzeju Grada Zagreba. Klarise su, naime, uz ostalo, boravile i na prostoru današnjega muzeja. Osjenčani luk na zidu naglašava kako je u ovom dijelu južnoga krila, na prvome katu bio kor. Tu su redovnice molile časoslov i sudjelovale u Svetoj misi.

U drugoj vitrini čaše, vrhovi flaša, detalji s kalijevih peći, tintarnica, škare, naprsnjaci...

Posebno su zanimljivi nalazi, također izloženi i u okviru stalnog postava, računi gradskog ljekarnika za lijekove sestara klarisa, izdani u periodu od 1679. do 1681. godine.

Na zidu, ulomak spomen ploče Judite Petronile Zrinske, izrađen od vapnenca. Judita je bila jedna od najpoznatijih abatisa — ravnateljica samostana. Prema riječima Željke Kolveshi, koja nas provodi postavom, ploča je slučajni nalaz sa Dolca, a u Muzeju Grada možemo iščitati i tekst:

»... Rođena od oca Zrinskog, majke koja lomi kruh i sestra i majka, ovdje leži Petronila, prvakinja sestara... Razborita, lijepa... Svjetovna... dobra...«

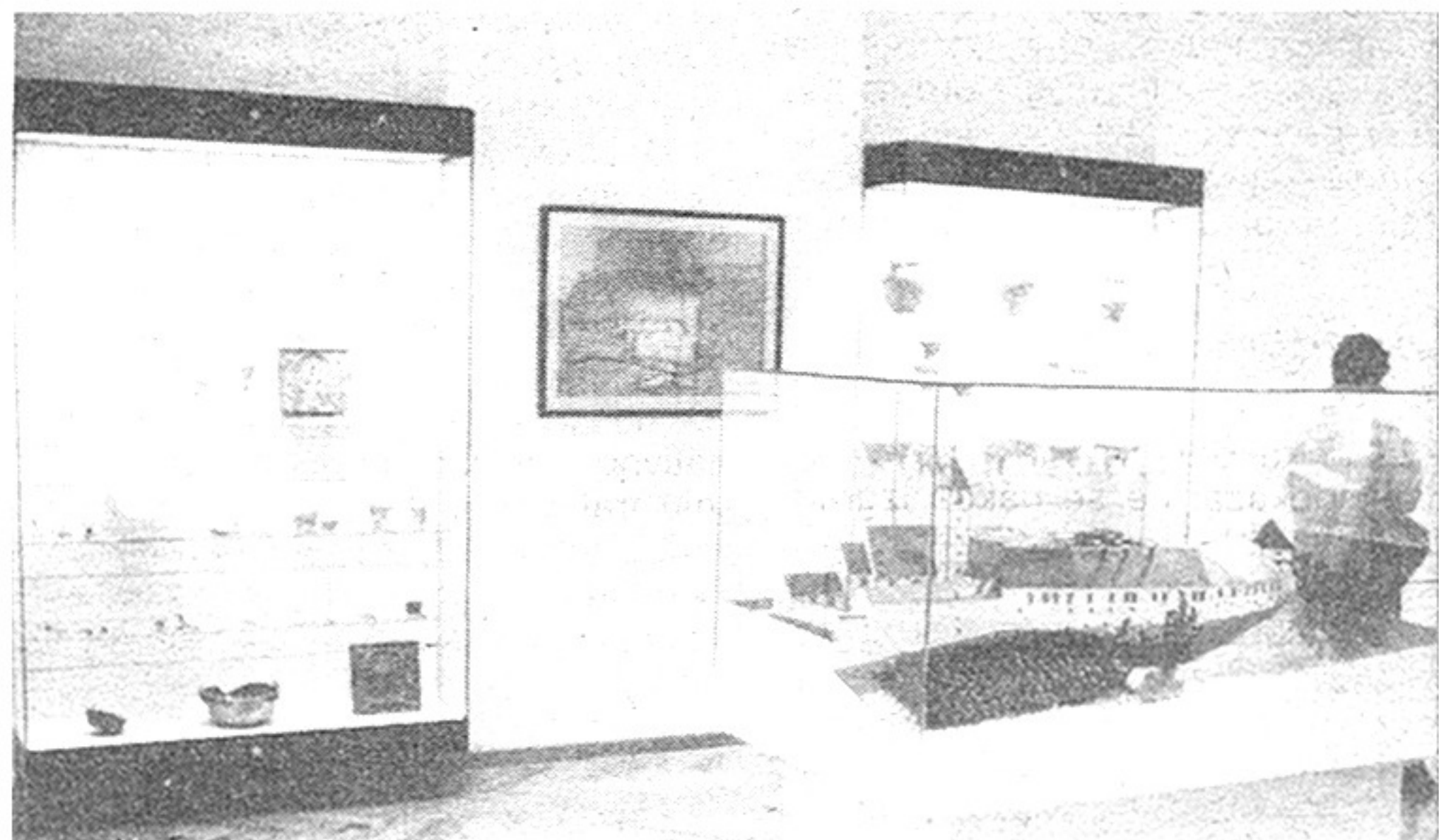
Judita je, dakle, roda Zrinskoga. U samostan su pretežito i pristupale kćeri hrvatskih velikaša, od Zrinskih, Draškovića, Patačića, Keglevića, do Oršića i drugih, donoseći stanoviti miraz, uglavnom novac, tako da je samostan ubrzo stekao brojna imanja i gotovinu.

Kako piše u popratnom tekstu, »gospe opatice su čak posuđivale Zagrepčanima novac i živjele od ne malih kamata.«

Ipak, prema strogim pravilima redovničkog života, nisu smjele izlaziti iz samostana; živjele su skromno, siromašno i kontemplativno. Njima se pripisuje i zasluga osnivanja prve privatne ženske škole, u kojoj se, uz ostalo, podučavalo pjevanje i glazba. Njegovale su hrvatski jezik, o čemu svjedoče gotovo sve isprave i pisma. Darovnicom iz 1682. godine, ranije spomenuta Judita Petronila Zrinska svome redu »ostavlja vinograd u Zelini, Martinu, Lovrencu, Lukachu, Vugreniku«. Dokument je vlastoručno potpisan i ovjeren malim pečatom samostana klarisa.

Napokon, bogati duhovni život i opstojnost samostana na zagrebačkom slobodnom i kraljevskom gradu, prekida uredba cara Josipa II, kojom 28. veljače 1782. godine ukida klarise, čiji je red Sveta Klara iz Azisa osnovala 1212. godine, kao ženski ogranak franjevačkog reda.

K. E.

S izložbe (Snimci: D. Eterović)